

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจ หรือสังคม จะบรรลุความสำเร็จได้ต้องอาศัยพื้นฐานการศึกษาของพลเมืองเป็นสำคัญ การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาทรัพยากรบุคคลของประเทศให้เป็นผู้รู้จักคิด รู้จักทำ รู้จักแก้ไขปัญหา ตลอดจนมีศักยภาพในการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ การจัดการศึกษาใดๆ ก็ตามจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้นั้น ต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือ เพราะหลักสูตรเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของระบบการศึกษา เป็นเครื่องมือที่จะทำให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษابรรลุวัตถุประสงค์ หลักสูตรมีความสำคัญต่อสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ หลักสูตรที่ดีจะเป็นตัวกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาของหลักสูตรเพื่อวางรากฐานทางความคิดและความประพฤติของผู้เรียนให้มีคุณธรรม มีความสำนึกในสิทธิหน้าที่ของพลเมืองดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หลักสูตรยังเปรียบเสมือนหางเสือที่คอยบังคับหรือกำหนดทิศทางในการเรียนการสอนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ปัจจุบันสภาพสังคมมีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็ว มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวของสังคม หลักสูตรซึ่งถือว่าเป็นแกนสำคัญของการจัดการศึกษาจะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอ จึงจะเป็นหลักสูตรที่ดี

การประเมินหลักสูตรเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรเพราะผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ไขและปรับปรุงปรัชญา วัตถุประสงค์ เนื้อหาวิชา การจัดการเรียนการสอน ตลอดจนการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สังัด อุทรานันท์ (2532) ได้กล่าวว่าการประเมินผลหลักสูตรสามารถทำได้หลายลักษณะด้วยกัน แต่เพื่อให้ครอบคลุมระบบหลักสูตรทั้งหมดและเพื่อเป็นแผนต่อเนื่อง ควรจะประเมินตามลักษณะดังนี้

1. การประเมินเอกสารหลักสูตร
2. การประเมินการใช้หลักสูตร
3. การประเมินผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร
4. การประเมินระบบหลักสูตร

คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยหัวเฉียว เปิดรับนักศึกษารุ่นแรกในวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2525 โดยใช้หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลและผดุงครรภ์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการพัฒนาวิทยาลัยหัวเฉียวขึ้นเป็นมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ คณะพยาบาลศาสตร์ ได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาการพยาบาลและผดุงครรภ์ มาเป็นหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ต่อมาใน พ.ศ. 2541 ได้มีการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบัน และในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปี พ.ศ. 2541 ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และได้ดำเนินการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ปี พ.ศ. 2542 จนครบหลักสูตร 4 ปี ในปี พ.ศ. 2545 มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาหลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 จำนวน 95 คน คณะผู้บริหารคณะพยาบาลศาสตร์ จึงมีความเห็นให้ดำเนินการประเมินหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 ให้สอดคล้องกับการปฏิรูประบบสุขภาพ และระบบการศึกษาเพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และตรงตามความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินคุณภาพการจัดการศึกษหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้แบบจำลองชิป (CIPP Model) ประเมินในด้านบริบท ได้แก่ วัตถุประสงค์หลักสูตร โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ ผู้เรียน ผู้สอน และสื่อการเรียนการสอน ด้านกระบวนการ ได้แก่ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การเรียน การบริหารหลักสูตร และด้านผลผลิต ได้แก่ คุณภาพบัณฑิต

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ โดยใช้รูปแบบจำลองชิป (CIPP Model)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง

เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนไม่มาก จึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 114 คน
2. อาจารย์ผู้สอนรายวิชาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่เริ่มปฏิบัติการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2542 จำนวน 30 คน
3. บัณฑิตมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2542 และสำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน
4. ผู้บังคับบัญชาของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปีการศึกษา 2545 จำนวน 95 คน

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตร หมายถึง หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2542 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
2. อาจารย์ หมายถึง อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ทำการสอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2542
3. ผู้บังคับบัญชา หมายถึง ผู้บังคับบัญชาระดับต้น ที่อยู่ในตำแหน่งหัวหน้าหอผู้ป่วย หรือหัวหน้าหน่วยงาน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะผู้บังคับบัญชาของบัณฑิต
4. ผู้ร่วมงาน หมายถึง พยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานอยู่ในหน่วยงานเกี่ยวกับบัณฑิต และปฏิบัติงานใกล้ชิดกับบัณฑิต สามารถให้ข้อมูลเพื่อประเมินบัณฑิตแทนผู้บังคับบัญชาได้
5. บัณฑิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2542 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ
6. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาพยาบาลที่กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 ปลายภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2546 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยในครั้งนี้จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ประกอบการพิจารณาในการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น